

Josep Manel Busqueta: ‘El cervell anticapitalista de la CUP’

Una de les persones que més xerrades sobre economia ha fet els darrers anys als Països Catalans no treballa en cap universitat ni en cap entitat financera. No llueix americanes de colors, sinó un davantal de forner com a roba de feina. Es diu Josep Manel Busqueta, és pastisser i el seu dia a dia, amb el parèntesi actual del Parlament, passa per matinar, baixar a l'obrador i començar a coure pa, pastes, coques i el que calgui. Però, ahora, la seva vida permet recórrer els darrers 25 anys de l'activisme social a Catalunya: pacifisme, insubmissió, internacionalisme, zapatisme, altermundialisme i, és clar, anticapitalisme i independentisme. Causes (no) perdudes d'un bolivarià convençut que reivindica "amb orgull" els seus mesos com a assessor d'Hugo Chávez. Serà probablement un dels diputats de la CUP que més sorprendran aquesta legislatura.

Text: Marc Font @marcfontribas / Il·lustració: Jordi Borràs

“Hem de començar a experimentar formes de transgredir i superar les relacions socials pròpies del capitalisme i això ho hem de fer de forma concreta. Hem d’experimentar allà on tinguem capacitat d’incidència amb models de provisió de serveis i d’articulació de la vida comunitària que superin el capitalisme. Han de ser els nostres laboratoris per visualitzar com seria una societat diferent.” Tres pinzellades, expressades en una [entrevista a CRÍTIC](#), que retraten l’ideari de Josep Manel Busqueta, una de les veus de referència —potser la que més, tot i que ell no ho reconegui ni ho pretengui— a l’hora d’articular el discurs econòmic de la CUP. Militant de l’assemblea local del partit a **Bellpuig**, el seu municipi, avui és un dels 10 diputats de la formació de l’esquerra independentista i, com Antonio Baños, Anna Gabriel o Benet Salellas, tot apunta que tindrà un paper destacat en la nova legislatura.

Els darrers anys s’ha encarregat de transmetre una visió crítica de l’economia capitalista en casals, ateneus i altres espais d’arreu del país com a integrant del [Seminari Taifa](#) —escola de formació imprescindible per a centenars d’economistes de base— i ara ho farà des del Parlament. Però, per damunt de qualsevol altra qüestió, el pas a la política institucional li suposarà penjar temporalment el davantal que des de fa dues dècades s’ha posat cada dia a l’obrador de la **Pastisseria i Forn de Pa Busqueta**, l’establiment que regenta la seva família des de fa 35 anys. Encara desconegut per una part molt significativa de la població catalana, CRÍTIC ha volgut traçar un retrat a fons d’aquest economista de formació i pastisser de professió, que a la cambra se centrarà a treballar en qüestions com el pla de xoc, la recuperació i el desenvolupament de sobiranes, la sanitat i, òbviament, l’economia i les finances.

El primer pas va ser parlar amb el protagonista. Vam trobar-nos a casa seva el dimarts 1 de setembre, abans que arrenqués la bogeria de la campanya. Restaven gairebé quatre setmanes per passar per les urnes, però totes les enquestes donaven per fet que Busqueta seria diputat. I no van errar. Així que vaig agafar el cotxe per recórrer per l'A-2 els pocs més de 100 quilòmetres que em separaven de Bellpuig, a l'Urgell. Uns 5.000 habitants i feu convergent gairebé incontestable —CiU hi ha governat sempre des del 1979, amb l'únic parèntesi del mandat de 2007-2011. El 24 de maig, la CUP es va convertir, amb quatre regidors, en la segona força del consistori, en el seu debut en unes eleccions municipals. Vaig aparcar prop de la plaça de Ramon Folch i em vaig posar a buscar la plaça de Sant Roc, on hi ha la pastisseria Busqueta. L'orientació no és precisament una de les virtuts de qui signa el text, així que em va tocar preguntar a un parell d'avis que feien petar la xerrada asseguts en un banc i que em van guiar fins al destí.

Eren les cinc de la tarda quan vaig entrar a la pastisseria, on ja m'esperava **Josep Manel Busqueta**. Vam compartir més de tres hores de conversa, repartides entre l'establiment i casa seva, situada al mateix edifici i en les quals va convidar CRÍTIC a magdalenes fetes per ell aquell mateix matí. Deixem-nos de prolegòmens i comencem un recorregut vital per la trajectòria del diputat cupaire, en el qual apareixeran els noms de moltes altres persones amb les quals ha compartit una part del camí, algunes de les quals també han parlat amb CRÍTIC per completar el perfil.

El forn com a epicentre vital

Els Busqueta Franco fa més de tres dècades que viuen a Bellpuig, però no en són originaris. La vida d'en Josep Manel comença al Maresme, a **Sant Andreu de Llavaneres**. Allà neix el 1973, fill de la Trini, que treballa de modista, i d'en Josep, que fa de pastisser. El pare es queda a l'atur i, quan li surt l'oportunitat d'encarregar-se d'un forn pastisseria a Bellpuig, s'hi trasllada amb tota la família, en aquells moments integrada també per les dues àvies i pels tres fills: en Josep Manel, la Trini i la Salut. Ja a l'Urgell naixerà el petit, l'Ignasi. "En aquella època, els meus pares treballaven com bèsties i gairebé obrien tots els dies de l'any", explica, alhora que recorda el trauma que va suposar per a un nen de set anys com era ell canviar de poble i haver de deixar enrere les amistats de Llavaneres.

En la dècada següent, Busqueta acabarà **l'EGB a l'escola pública de Bellpuig i l'ensenyament secundari a l'institut del poble**, Lo Pla d'Urgell. Ja de nen, la pastissera té un rol central en la seva vida, que es mantindrà fins ara. És el lloc de treball, un espai d'intens vincle afectiu amb la família i l'escenari de la primera politització a través de les llargues converses amb el pare en les moltes nits compartides a l'obrador. "No tinc consciència de no ser al forn. El meu pare sempre va treballar a la nit i recordo quedar-me adormit a l'obrador", rememora. La feina és dura —obre cada dia i no hi ha marge per fer festes "ni gairebé vacances"—, però amb el pas del temps els permet "guanyar-se la vida sense massa maldecaps".

—"Els meus pares des de ben petits ens van corresponsabilitzar de tot el que passava a la família i, si s'havia de comprar una màquina o fer algun tipus d'inversió, es discutia amb els meus germans i s'exposaven les privacions que representaria fer l'adquisició."

—En certa manera, això representa una cultura assembleària, no?

—"Sí, sí. A la nostra casa els lemes que han funcionat és que tot és de tots i que ningú t'ha de dir el que has de fer, perquè tu ja n'ets responsable. Això implica ser molt autoexigent."

El pare era sindicalista i militant del PSUC —va arribar a ser-ne regidor a Sant Andreu de Llavaneres— i manté llargues converses amb el fill sobre política, sistemes econòmics o models d'organització de la societat. Comunista molt més ortodox que el diputat de la CUP, només cal

donar una ullada a l'obrador per descobrir alguns dels seus referents: **Fidel Castro i Hugo Chávez**. Curiosament al costat hi ha l'escut del Barça, una afició compartida de la família.

La decepció amb la carrera i el mestratge de Miren Etxezarreta

“Jo volia entendre com funcionava el món i, per tant, havia d'entendre com funcionava l'economia i això em porta a triar-la com a carrera. Creia que seria una bona eina per interpretar les coses i, sobretot, per transformar la societat, però la vaig escollir sense cap mena de pretensió que fos la meva plataforma per adquirir un lloc de treball”, relata Busqueta. L'inici de l'etapa universitària suposarà un canvi significatiu en la seva vida: deixa Bellpuig i s'instal·la a Barcelona, on compartirà pis amb un amic al carrer de Ribes. Riu quan recorda que viatjar a la capital del país era “tota una aventura” per a algú que “mai abans havia anat amb metro”, de manera que en la fase primerenca arribar a l'Autònoma —que també implicava agafar els ferrocarrils— ja era “tot un èxit”.

Són anys d'estudi, però també de lectures polítiques que li permeten anar més enllà dels “grans noms del PSUC i de l'esquerra” dels quals havia parlat amb el pare, i d'un intens i creixent activisme. Anem a pams. La carrera d'economia el decep: “En aquella època, l'enfocament que dominava a l'Autònoma ja era el neoclàssic i els plantejaments econòmics alternatius eren una raresa en els programes d'estudi”. Recorda “poc debat” a l'aula i que una part significativa dels companys d'estudi “eren persones que anaven a la universitat a cercar l'ascensor social”. Pocs qüestionaven el que s'hi feia. La decepció arriba a l'extrem que a partir del tercer curs es planteja deixar la universitat i qui el convenç de no fer-ho és **Miren Etxezarreta**, que el 1994 li va obrir les portes del nou Seminari d'Economia Crítica Taifa.

La catedràtica emèrita d'economia aplicada de la UAB és una persona cabdal en la trajectòria de Busqueta, que la defineix com a “mestra, referent i amiga”. Etxezarreta reconeix que a la universitat bàsicament només s'explica “l'economia que convé al sistema”, de manera que s'acaba convertint en una “disciplina que dona suport a les idees dominants”, actualment les tesis neoliberals. A banda d'Etxezarreta, Busqueta cita dos professors més que li van oferir un enfocament alternatiu a l'ortodòxia econòmica dominant: **Joan Martínez Alier i Albert Recio**.

“El 1994, jo volia muntar un seminari que anés més enllà del que s'estudiava a la facultat, perquè diu bastant poc del món real, i li vaig proposar que vingués”, detalla Etxezarreta, malgrat que inicialment Taifa estava dirigit a estudiants de doctorat. Vint-i-un anys més tard, el seminari és una realitat consolidada, amb centenars de persones que s'hi han format i milers més que han assistit a les moltes xerrades i cursos que han fet arreu del país. Etxezarreta és molt crítica amb la via institucional i confia que el nou diputat de la CUP “no tardi gaire a tornar a la vessant més pedagògica i formativa a través de les errades i dels cursos, que és una tasca molt important”. “No tinc gaire esperança en les institucions, perquè estan corrompudes”, hi afegeix. Però matisa: “Espero que en Josep Manel farà pedagogia sobre alternatives al capitalisme des del Parlament i crec que ho farà molt bé”.

El músic i activista social Pau Llonch és un altre integrant del Seminari Taifa i des de fa alguns mesos ha començat a estudiar economia a la universitat. També té un discurs totalment crític amb el que ofereix: “La facultat d'economia no és que no aporti, sinó que el seu paradigma és totalment reaccionari, és un paradigma anticientífic, que es fot d'hòsties des del primer minut. En comptes

d'ensenyar a entendre el món, s'hi ensenya a com treure'n beneficis". Llonch afirma que Busqueta és "la persona que més m'ha influenciat en la vida" i el defineix com algú "superentusiasta i molt optimista, però això no li fa perdre una visió radical en el sentit que el que cal és la transformació d'arrel de l'actual sistema econòmic".

Anys d'activisme

L'activisme és indestriable dels anys universitaris de Busqueta. L'estrena en aquest àmbit va arribar a l'institut, fins al punt que tallar la carretera nacional en una **protesta contra la primera guerra del Golf** va estar a prop de costar-li l'expulsió quan cursava COU. Però és a l'Autònoma on s'involucra en lluites constants, sobretot a partir del segon any de carrera. Ens situem a la primera meitat dels anys noranta. Va participar en el moviment estudiantil contra la pujada de taxes en l'època en què el rector era Josep Maria Vallès —conseller de Justícia en el primer tripartit (2003-2006). La coordinadora d'assemblees de facultats, el moviment de solidaritat amb la **rebel·lió zapatista** —que esclata el 1994—, o la Mesa Cívica pels Drets Socials són altres 'mogudes' on s'involucra.

El 1993 neix l'Alternativa Estel (AE), un sindicat de l'esquerra independentista que va ser un dels embrions el 2006 del Sindicat d'Estudiants dels Països Catalans (SEPC). Malgrat que l'aleshores estudiant d'economia no va formar-ne part, sí que recorda tenir-hi "companys", com el sociòleg [Ivan Miró](#) —un dels fundadors de la cooperativa santsenca [La Ciutat Invisible](#)— o el fins fa algunes setmanes diputat de la CUP **David Fernández**. El primer contacte entre tots dos va arribar el 1994, a l'acampada al campus de l'Autònoma per reclamar que es destinés el 0,7% dels pressupostos públics a ajuda oficial al desenvolupament. Cap dels dos no pensava que dues dècades més tard tindrien una activitat institucional. Amb tot just 20 anys, Busqueta entra en contacte amb Universitaris per la Pau, una associació implicada en qüestions de solidaritat, l'antimilitarisme o la lluita sociolaboral. Un dels seus integrants era [Ermengol Gassiot](#), actual secretari general de la CGT de Catalunya. Ell ens dona el context del moment.

"En aquella època hi havia dinàmiques assembleàries a la universitat i aconseguim recompondre lluites alternatives després que en els anys previs hagin aterrat organitzacions estudiantils vinculades als partits polítics. Ens impliquem en campanyes contra la primera guerra del Golf i fonamentalment érem gent que veníem de lletres, educació, psicologia o periodisme, però d'economia tot just hi havia el Busqueta i un parell de noies". "Jo sóc més gran que ell i el recordo com una persona que va començar a venir als nostres actes i que cada cop hi era més. Ara bé, mai hauria dit que acabaria de diputat", hi afegeix Gassiot. Entre les accions del moment, el dirigent del sindicat llibertari cita una protesta del 1994 contra els contractes porqueria —conseqüència de la reforma laboral del PSOE de Felipe González— aprofitant l'acte d'inauguració del curs acadèmic, amb la presència dels rectors, de l'aleshores president català, Jordi Pujol, i de l'alcalde de Cerdanyola del Vallès, el socialista Celestino Sánchez.

Implicació en el moviment antiglobalització

De les formacions que van obtenir representació institucional el 27-S, només la CUP defensa la sortida de la UE. Durant la campanya, Busqueta va ser un dels encarregats de [pronunciar el discurs contrari a les actuals institucions comunitàries](#). La lectura crítica de la UE, més estesa avui en dia, no és recent en l'economista i pastisser, que s'hi endinsa al darrer tram de la carrera, novament sota el guiatge d'Etxezarreta. "Aleshores era absolutament marcià fer una lectura crítica de la UE, però jo vaig tenir la sort d'entrar en contacte amb en **Ramón Fernández Durán**, que tenia una lectura molt crítica del capitalisme i hi vinculava moltes coses, com el feminisme, l'ecologisme o la crítica de la cultura".

Fernández Durán, mort el 2011, era un dels activistes fundadors d'Ecologistas en Acció i va convertir-se en un dels grans referents del moviment antiglobalització a l'Estat espanyol. Entre altres activitats, impulsava unes jornades d'economia crítica, a les quals Busqueta va assistir sovint en diversos punts de l'Estat espanyol. "Va ser un moment important, perquè es va fer una lectura crítica del capitalisme que va anar més enllà del marxisme i era més transversal, incorporant les lluites ecologista i feminista", explica.

S'acosta el final del segle XX i apareix **el moviment antiglobalització —amb les protestes del novembre de 1999 a Seattle com a mite fundacional—**, que per a Busqueta "permet fer un salt qualitatiu molt important a com s'estava configurant l'economia global. Es va fer una reflexió molt 'xula', que genera espais com el moviment de resistència global, però també d'enxarxament de moltes persones que són al territori". El moviment antiglobalització agafa Busqueta ja novament instal·lat a Bellpuig i treballant a la pastisseria, després de "descartar" fer cap tipus de carrera acadèmica i formant-se a fora com a membre del Seminari Taifa. Sobre això, Miren Etxezarreta opina que "si aquest país fos més sensat, hauria estat treballant a la universitat des del primer moment, perquè és un pensador nat, però tenim el país que tenim". A casa afronta "gairebé en solitari" el procés penal que li van obrir per declarar-se insubmís al servei militar.

Tornem a l'altermundialisme. "A Lleida vam configurar un grup de persones prou ampli i actiu. Va ser un moment molt àlgid, en què vam tenir contactes amb molts altres llocs i en què hi havia molt d'activisme de carrer i de creació de moviments". Neix, per exemple, la Plataforma per a la Globalització de les Resistències, i es fa xarxa amb persones provinents del moviment llibertari, gent de l'esquerra independentista o del moviment estudiantil. Una de les activistes que ho van viure va ser l'advocada Blanca Rivas, veu llibertària.

["En aquella època, el moviment llibertari i el moviment antiglobalització ens suportàvem el just i ens costava molt treballar junts per les diferents maneres de fer de cadascú. Per simplificar, nosaltres érem més de fer pintades i ells plantejaven més aviat coses tipus llançar globus. Sí que és cert que cap al 2001, arran de l'assassinat de ens vam començar a entendre i a compartir espais. Treballàvem més amb l'esquerra independentista, tot i que tampoc ens suportàvem gaire més", explica Rivas, que posteriorment va ser secretària de Jurídica de la CGT de Catalunya.](#)

Un espai clau per refer vincles entre els diferents moviments de la zona va ser **La Maranya, un centre social de Lleida** pel qual tant Busqueta com les seves germanes hi passaven sovint. En Josep Manel va col·laborar amb sessions d'economia al grup d'aprenentatge col·lectiu (GAC) de La Maranya. "Amb el pas dels anys vam acabar fent coses amb la CUP de Lleida, per exemple pel 8 de març ", rememora Rivas. Actualment establerta al Penedès, considera l'ara diputat "algú molt proper, que té molta força i claredat d'idees i molta capacitat per transmetre-les". L'activista destaca que hagi "recorregut els Països Catalans per intentar explicar l'economia i que la poguéssim entendre tots".

Esquerra independentista: de la "simpatia" a la militància

Busqueta és **militant de la CUP des del 2011**, any de la creació de l'assemblea local de Bellpuig. Òbviament, ara és un ferm defensor de la independència, però no sempre ha estat així. "A la universitat, la meua prioritat era la revolució social i l'internacionalisme. Ara bé, tenia la visió que, si reivindicàvem la sobirania del poble cubà, el dret a l'autodeterminació dels pobles indígenes zapatistes i vàiem amb simpatia la lluita que desenvolupava una part de l'esquerra 'abertzale', tot això també havia de ser vàlid per al nostre poble. Aleshores no estava implicat en l'esquerra

independentista, però sí que la veia amb simpatia”, comenta. Hi ha un moment, però, que se n’allunya més i reconeix que “arran del moviment antiglobalització, penso que les reivindicacions lligades a les estructures d’estats no tenen gaire sentit”.

“L’esquerra independentista i el moviment antiglobalització vivien en mons diferents en aquella època, però vaig adonar-me que als Països Catalans hi havia moltes persones arrelades i estructurades, amb una anàlisi molt propera a la que nosaltres fèiem. A la vegada incorporaven una riquesa de matisos a una realitat política concreta. Tot plegat ens va fer entendre que en el nostre àmbit de lluita havíem d’incorporar el relat de l’esquerra independentista, alhora que aquesta havia de trencar determinats estereotips i enriquir-se”, exposa. L’apropament serà un fet i comencen vincles estrets amb persones d’Endavant, una de les organitzacions clau de l’esquerra independentista i en la qual certs sectors de la CUP han situat l’economista, malgrat que no hi ha militat mai. Busqueta va fer xerrades crítiques amb la Constitució europea —que va votar-se en referèndum al febrer de 2005— a la xarxa de casals i ateneus de l’esquerra independentista. Arribà a la conclusió que “no té sentit” el treball de crítica al capitalisme sense comptar amb aquest moviment.

“No té sentit una lectura crítica del capitalisme desarrelada del que és una pràctica política concreta de lluita. **Ho resumeix molt bé el David Fernández quan diu allò que som independentistes sense fronteres**”. El vincle cada cop serà més estret i, quan fa quatre anys va néixer l’assemblea local de la CUP a Bellpuig, els seus impulsors tenen clar que Busqueta ha de formar-ne part. Ens ho explica Pèpe Bacardí, cap de llista de la formació en les eleccions municipals del 24 de maig i, per tant, ara regidor al consistori: “Jo el coneixia d’escoltar-lo en un programa que ell feia a la ràdio local i, quan vam decidir fer la CUP, comptàvem que s’hi sumaria i de seguida l’hi vam comentar”.

“A l’assemblea local el seu paper és el de ser un més i ha fet les mateixes tasques rotatòries que la resta”, comenta el regidor. Bacardí detalla que, en la preparació de la campanya per a les eleccions municipals, Busqueta va formar part de “l’eix d’economia i desenvolupament social” de la candidatura, i destaca que “sempre l’he vist de bon humor i amb una actitud conciliadora i per voler tirar endavant, per més ‘marrons’ que tinguem”. La **CUP de Bellpuig s’ha convertit en el primer partit de l’oposició** al municipi i ara mateix treballa per aconseguir la remunicipalització del servei de l’aigua, un model allunyat del que ha defensat tradicionalment CDC, la força hegemònica del poble. CRÍTIC s’ha posat en contacte amb Convergència de Bellpuig per obtenir la seva opinió sobre Busqueta i els seus plantejaments; però, malgrat la disposició inicial a parlar amb nosaltres, finalment cap membre del partit no ho ha pogut fer.

Cinc mesos al Palau de Miraflores com a assessor de Chávez

Deixem l’actualitat i viatgem més d’una dècada enrere. Situem-nos al 2004. Josep Manel Busqueta baixa a Barcelona per reunir-se amb **Miren Etxezarreta i José Iglesias** —el seu company i també integrant de Taifa— per tractar de qüestions del seminari quan, de cop, li diuen si vol establir-se uns quants mesos a Veneçuela a fer tasques d’assessorament per a **Hugo Chávez**. L’oferta era per a Etxezarreta, però ella la va rebutjar i la proposa a Busqueta “perquè vaig pensar que li aniria bé conèixer altres àmbits i sabia que ho faria molt bé, com així va ser perquè li van oferir estar-s’hi més temps”. Després de comentar-ho amb la seva companya, Clara, i la resta de la família, Busqueta accepta l’oferta i passarà cinc mesos treballant a l’oficina d’assessorament del president bolivarià, ubicada al mateix Palau de Miraflores, la seu presidencial.

En concret, treballava en una oficina de la [Fundació CEPS](http://www.elcritic.cat) (Centre d’Estudis Polítics i Socials) de la Universitat de València. “Ens dedicàvem a fer informes, revisar documents, passar recomanacions...”, afirma, i recorda que no tenien reunions periòdiques amb Chávez, però sí que hi

tenien un “accés directe”, fins al punt que “cada dia passàvem un document i moltes vegades ens el tornava amb correccions”. A l’oficina del CEPS Busqueta coincideix amb **l’exdiputat d’Esquerra Unida Víctor Ríos i amb el polítòleg i fundador de Podem Juan Carlos Monedero**, entre d’altres. CRÍTIC ha enviat missatges al polítòleg madrileny per parlar d’aquella etapa, però no ha contestat les peticions.

—Quina impressió t’emportes del contacte directe amb Chávez, cau algun mite?

—“No, al contrari. Va ser un impacte ser en un lloc on per primera vegada les classes populars es creuen un projecte revolucionari de fons. I això es viu, es palpa en el dia a dia del carrer. El país estava en plena efervescència de politització i el grau d’implicació de la societat era elevadíssim. I, contràriament al que volen transmetre els mitjans de comunicació a l’ús, hi havia un debat polític brutal, amb cadenes privades que feien crítiques furibundes al president i espais populars que el defensaven. Hi havia un procés de confrontació dialèctica que em sobta positivament.”

Busqueta afirma amb rotunditat que se sent **“molt orgullós” d’haver treballat com a assessor de Chávez a Veneçuela** i una dècada més tard confessa sentir-se “absolutament empàtic amb la lluita bolivariana per transformar la societat, amb els seus encerts i els seus errors”. “Per a mi, la revolució bolivariana és un exemple en molts aspectes, sobretot en qüestions de la implicació i de la dignitat del poble que lluita per transformar una societat que necessitava una sacsejada de dalt a baix”, comenta. Reconeix que li va costar fer la tasca de “buròcrata”, perquè “la meva naturalesa és fer política de carrer”. Amb l’excepció d’alguna sortida a Ciudad Bolívar, va passar tots els mesos a la capital, Caracas, i amb la distància considera que a Veneçuela la clau “és que la lluita de classes està en com es controla la renda del petroli. Aquest és el procés fonamental”.

L’economista destaca que la revolució bolivariana ha permès millorar “notablement” els índexs de pobresa, l’accés a la sanitat i a l’educació i ha aconseguit un “procés de redistribució molt més just de la gran riquesa del país, el petroli”. “És un conflicte de classe molt difícil d’extrapolar a escala europea, perquè a Veneçuela existien unes desigualtats brutals i el que s’ha aconseguit és que ara sigui protagonista la població que abans estava directament exclosa, fins i tot dels processos electorals. El que sustenta el Govern bolivarià és una organització comunitària i de barri, perquè entén que amb ell les condicions de redistribució són millors que amb un altre tipus de govern”, conclou.

Kostas Lapavitsas, un dels seus referents

El pas a la política institucional farà variar la rutina diària de Busqueta, que per motius obvis no podrà seguir al peu del canó a la botiga familiar. Fins ara, l’hàbit implicava aixecar-se entre quarts de set i les set, passar comptes i preparar l’activitat del negoci i poc després anar cap a l’obrador i començar a coure el pa, fer les pastes, els cócs escalivats, les pizzes i tot el que ofereixen a l’establiment. Fins a les 15 hores i del dilluns al diumenge. A banda de les tasques domèstiques, la tarda la dedicava a llegir i estudiar, sempre que no tingués cap xerrada de Taifa. “Pots fer grans articles i teories que poden trasbalsar el món de l’acadèmia i el món del pensament, però l’important és quan les classes populars són conscients d’aquestes coses. I per a mi és una tasca fonamental el fet de poder ajudar les persones que estan involucrades en les lluites concretes de cada dia a tenir una mirada més àmplia i més profunda del món que les envolta”, recalca.

La tasca pedagògica també la desenvolupa a través d’articles i de llibres. És autor d’obres com l’assaig **L’hora dels voltors (Edicions el Jonc, 2013)** i **Converses entre Pau Llonch i Josep Manel Busqueta. Fre d’emergència (Icària, 2014)**. L’altre coautor d’aquest llibre explica que hi van posar damunt la taula temes que han treballat a Taifa, com “les causes reals de la crisi

capitalista, per tal de donar una visió que tombi la socialdemòcrata i la neoliberal i a la vegada que aquesta base ens serveixi per denunciar les falses sortides de la crisi des de l'una i l'altra perspectiva. A partir d'aquí discutim de diferents coses, del paper de l'Estat, el paper de la fraternitat...".

Si pot, cada tarda Busqueta llegeix i es forma, fins al punt que Pau Llonch afirma d'ell que "té una disciplina brutal a nivell d'estudis i demostra que la visió crítica i la capacitat d'anàlisi no cau dels arbres, sinó que s'ha de seguir treballant". Però **quins són els seus referents actuals? Un, que citarà, és obvi: el grec Kostas Lapavitsas**. I és que, quan CRÍTIC el visita, té damunt la taula un llibre de l'economista grec, exdiputat de Syriza i un dels impulsors d'Unitat Popular, la seva escissió per l'esquerra. També menciona **Michael Lebowitz**, "com a autor fonamental per anar més enllà en la lectura del marxisme clàssic", **David Harvey**, **Saskia Sassen**, el filòsof argentinomexicà **Enrique Dussel** o els italians **Sergio Bologna i Mario Tronti**, entre d'altres.

"No posar tots els ous a la cistella institucional"

Diversos mitjans li han penjat l'etiqueta de "guru econòmic" de la CUP, però nega sentir-se'n, si bé admet que haver realitzat centenars de xerrades "poble a poble" sí que l'ha convertit en un dels referents econòmics de la formació. Pau Llonch elogia la "tasca pedagògica" que en molts temes van fer, segons ell, David Fernàndez, Quim Arrufat i Isabel Vallet durant la legislatura passada, però considera que en el mandat actual "estarà molt bé tenir perfils que aprofundeixin més en per què nosaltres ens diem anticapitalistes, què significa això i quins reptes tenim al davant institucionalment i pel que fa a la construcció d'alternatives". L'activista sabadellenc considera que "no hi ha ningú millor que en Busqueta per sostenir amb rigor la crítica al model econòmic vigent i per defensar totes les alternatives que hi ha hagut històricament i actuar com una certa brúixola cap a on es podria caminar". En aquest sentit, el diputat entén que es va apostar per ell com a candidat per fer una tasca de "crítica radical" del sistema econòmic imperant i per col·laborar en l'articulació d'un model que "no aposti exclusivament per la gestió, sinó que plantegi més un procés de transformació".

—Ara bé, més enllà de com acabin les converses amb Junts pel Sí —Busqueta, com el gruix de la formació, rebutja frontalment invertir Artur Mas com a president de la Generalitat—, quin ha de ser el paper de la CUP al Parlament?

—"Sobretot hem de ser una força política pedagògica, que ha d'explicar amb els discursos, la seva pràctica política i el compromís de les persones que la conformem com ha de ser la societat que volem construir. A nivell institucional, haurem de ser capaços de complir dues tasques: intentar frenar processos que generen nocivitat a la societat, com ara les reformes de privatització de la sanitat. Hem de posar l'eina institucional al servei de la ciutadania. I la segona tasca ha de ser intentar obrir esclotxes, veure quines són les possibilitats de reforçar aquells moviments que lluiten per recuperar sobirania, com l'alimentària, l'energètica, o la residencial, on hi ha la PAH."

Tot i el seu pas a la institució, es mostra partidari de "no posar tots els ous en la cistella" del Parlament i argumenta que la institució "és un element més de la nostra lluita, però ni l'únic ni el central". Pau Llonch també defensa la necessitat que l'aposta vagi molt més enllà de la via institucional i, en aquest sentit, advoca per un procés des de fora, "que bàsicament ha de venir des del relat comunitari i comunal" que permeti "relligar les alternatives al capitalisme" que van sorgint en diversos nivells.

"Que companys de lluita estiguin a les institucions és una manera d'anar-nos fent grans i explica un

procés dels moviments socials i la voluntat d'una part d'ells que veu una oportunitat de sortir d'una certa marginalitat política. Ara bé, cal ser conscients dels riscos que implica això, com ara que se't mengi l'alineació institucional", apunta Ermengol Gassiot. Sobre l'aposta institucional, Blanca Rivas hi afegeix que "tots tenim un punt de desconfiança del que estem fent; però, un cop estem aquí, el millor és que les persones que hi estiguin vinguin de molts anys de lluita. I, en aquest sentit, tinc una confiança plena en persones com en Josep Manel o l'Anna Gabriel, que veig amb capacitat de prendre decisions amb perspectiva de moviment i no tant amb perspectiva del que pensen".

El temps dirà com acaba el salt del carrer a les institucions de centenars de persones que els darrers mesos han aparcat els moviments per entrar en ajuntaments o al Parlament. Josep Manel Busqueta, l'economista pastisser o el pastisser economista, com es vulgui, n'és un dels exemples i a partir d'ara serà més fàcil trobar-lo als passadissos del Parlament o al carrer de Casp, on hi ha la seu nacional de la CUP, que no pas a l'obrador de la pastisseria amb la qual sempre s'ha guanyat la vida. L'entorn canvia; però, almenys de moment, es manté apartat d'algunes de les particularitats de l'era de la política 2.0 en què vivim: no té perfil en cap xarxa social i no preveu tenir-ne a curt termini. I, si la formació anticapitalista no modifica els seus estatus, d'aquí a un màxim de quatre anys, Busqueta tornarà als escenaris familiars: a l'obrador de la pastisseria familiar i a fer xerrades i cursos del Seminari Taifa en casals, ateneus i pobles d'arreu dels Països Catalans. A fer política des del carrer.